

Hořké žito

Kovandova poezie je ovšem velmi významně i o lidech, jeho básně se hemží konkrétními postavami z vlastního rodu, okolí, místních legend nedávného minula. Kniha rázovitých sonetů *Nebe nad kamýnou* je celá pojata jako soubor fiktivních snímků z rodinného alba, co rok, to sonet, skrz celé století. Hrabalovská *Legenda o Svedrupovi* je zas básnickou poctou strýci, "skandinávsky" přezdívanému Svedrup, pijanovi, pracantovi, vtipálkovi, podnikavci, mluvkovi a snad i muklovi, houževnaté figurece statečně pochodující pustým chaosem let válečných i následujícího komunistického pekla a marasmu. Komicko-hrdinský mužský živel, věčně trochu přiopilý, ukřižovaný, zašpiněný okolním děním, rázovitý a rázný, ale vždy jaksi bezradný, zrazený, ba občas sám zrádný, má v Kovandových knihách protějšek ve vláčném a vlahém ženském teple tet, těch tajemných zprostředkovatelek kontaktu s němě se převalující hmotou světa ("teta v rýži spí"), po~ selkyň mateřského ševlení všech věcí, vábného tetelení se lidských slavností na venkovském obzoru ("tety tvoje tety... se na tebe slétly Voněly / slzy v podpaží"). Tety ochránkyně i zasněžitelky, černě oděné strážkyně koloběhu života.

I lidský svět je stížen týměž kolotáním jako hmota, řeč a pověť, Kovandovi stačí nasadit - a hned jsme vtaženi do důvěrně protepleného víru: zabijačka, svatba, víno, pohřeb, válka, Vánoce, fotbal... Většinou však básník spíš jen melancholicky bloumá tím pozdně antickým ruchem, namátkou promne v prstech ten či onen záhyb, detail...

Svět Kovandových básní je chagallovsky rozlétaný, kontury figur a věci jsou však mnohem expresivnější, než je u snivých chagalliád obvyklé; obrysy a tvary jsou žhavě zčeřené (spíš jako u Soutina), křehce i drsně v sobě vířící, lačně i smírně se navzá

jem prorůstající. Z pár prchavých kroků po zapadlé okresce se zrodí báseň, jež je vlastně jen rychlým a tichým vírem do sebe horce pohroužených vjemů: "Hořké žito / je větrem roztáčeno / až v medu bolí". - Hybný zrakový vjem drží v sobě zároveň i kvalitu chuti - a ta je zas naléhavá až k - metafyzické - bolesti; bolest barokně povstává přímo ze země, jak míza stouplá

, skrz smysly, je to bolest bolavá tím, jak je zároveň slastná, jak provždy váhá mezi hořkostí a medem - a nakonec přitakává